

Färdtjänstregelverk i Västmanland

2023

Sammanfattning

Färdtjänst är en lagreglerad transportform för personer med funktionshinder som har svårt att resa med allmänna kommunikationer. Det är vardera hemkommuns ansvar att anordna färdtjänst och bestämma dess utformning. Kommunernas regelverk i Västmanland skiljer sig åt i reglerna kring tillståndet, resans omfattning samt egenavgifter. Mest skiljer sig kommunerna åt gällande egenavgiftens utformning, antingen som en fast enhetstaxa, som en andel av taxameterbeloppet eller som taxekonstruktion till ordinarie kollektivtrafiktaxa. Mer än hälften av kommunerna har reducerad taxa för arbetsresor. Få kommuner hade en separat barn-/ungdomstaxa. Samtliga kommuner tillåter medresenär i sina regelverk. Samtliga kommuner tillåter resa över kommungränsen men i varierande grad från högst tre mil utanför kommungränsen till att resa inom hela länet. Några kommuner tillåter även resa till andra specifika serviceorter utanför länet.

Majoriteten av kommunerna har ingen begränsning av antalet resor samt ger resenärerna rätt att resa hela dygnet. Samtliga kommuner tillåter resa i annan kommun men variationen är stor i antalet resor och egenavgiftens utformning. Samtliga kommuner har en likartad servicenivå med hjälp från chauffören, vilka hjälpmedel som får tas med samt bagage. Samtliga kommuner medger att ledar-/servicehund får medtas kostnadsfritt och mer än hälften tillåter även att mindre sällskapsdjur kan medtas. Samtliga kommuner utom en kommun erbjuder bärhjälp/trappklättrare i färdtjänstillståndet. Cirka hälften av kommunerna beskrev en klar koppling till kollektivtrafikens tillgänglighet i sina riktlinjer. Generellt saknades det riktlinjer kring samordning, förbeställningstid samt möjlighet till förskjuten avresetid respektive förlängd omvägstid i riktlinjerna.

I dialog med ansvariga för färdtjänsten i samtliga kommuner framkom att få upprättat trafikförsörjningsprogram för färdtjänst och riksfärdtjänst. Så gott som samtliga kommuner var positiva till att ha ett länsgemensamt regelverk med enhetliga färdtjänstregler. Detta trots att de i vissa kommuner nyligen reviderat sina regelverk samt även hade pågående taxejusteringar kring färdtjänst. Vissa kommuner såg fram mot mer kvalitetssäkring och intern hantering av fakturor. Framför allt uppgav de mindre kommunerna behov att kunna resa till annan kommun för den service som saknades i hemkommunen. Vissa kommuner var även uttalat positiva till att överlåta myndighetsutövningen och såg fördelar med en större rättssäkerhet.

Avslutningsvis berör skillnaderna mellan kommunernas regelverk egenavgiften och den geografiska tillgängligheten medan största likheterna berör tillståndets omfattning. Samtliga kommuner såg även vinning av att ha ett länsgemensamt regelverk utifrån ett kundperspektiv för medborgarna i Västmanland.

Innehåll

1	Inledning.....	4
2	Bakgrund	5
3	Nuläge	6
4	Jämförelse regelverk	7
4.1	Egenavgift.....	7
4.2	Geografisk tillgänglighet	10
4.3	Tillståndets omfattning	13
5	Dialog med kommuner	17
6	Förslag till tidplan.....	19

1 Inledning

Kollektivtrafikförvaltningen har på uppdrag av Strategisk regional beredning (SRB) tagit fram denna rapport. Färdtjänstlagen anger endast de grundläggande kraven för tillståndsgivning och att färdtjänsten ska vara av viss kvalitet och inte hur den ska utformas. Detta kompletteras med kommunala beslut om färdtjänstens utformning, servicenivå samt egenavgifter i respektive kommuns regelverk. Det kommunala självstyret innebär att kommunerna har stor frihet i att utforma regelverket för färdtjänst efter de förutsättningar som finns i den enskilda kommunen eller regionen. Det är av vikt att ansvarig kommun i sina regelverk förutom de generella bestämmelserna preciserar vilken målsättning man har med den allmänna kollektivtrafiken och hur den ska kunna utvecklas för att vara mer tillgänglig för fler medborgare.

Syftet är att göra en jämförelse mellan de olika regelverken för färdtjänst i Västmanland för att se vilka skillnader och gemensamma nämnare som finns. Dessa kan leda till ett förslag på ett länsgemensamt regelverk för att förenkla för medborgarna i Västmanland och kunna bidra till en tillfredställande trafikförsörjning också för funktionshindrade.

2 Bakgrund

Färdtjänst är en särskild transportform för personer med funktionshinder som har väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationer. Rätten till färdtjänst regleras genom Lag om färdtjänst (SFS 1997:736) och Lag om ändring i lagen (1997:736) om färdtjänst (SFS 2006:1114). Färdtjänsten betraktas som en trafikpolitisk fråga och ska utgöra ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Syftet med färdtjänstlagen är att göra kollektivtrafiken mera tillgänglig för funktionshindrade och att begränsa kostnaderna för färdtjänst och riksfärdtjänst genom ändrat och mera samordnat resande.

Hemkommunen har enligt färdtjänstlagen ansvar för att färdtjänst anordnas inom kommunen och om det finns särskilda skäl mellan kommunen och annan kommun. Har en kommun överlåtit sina uppgifter till en trafikhuvudman ansvarar denne för färdtjänsten. Färdtjänstlagen innehåller de grundkrav som måste uppfyllas för att färdtjänsten ska motsvara lagens krav. Kommunen har möjlighet att förena ett tillstånd med generella föreskrifter och villkor i skälig omfattning. Dessa utgör en allmän yttre ram för verksamheten och gäller för färdtjänsten i stort.

Kommunernas regelverk om färdtjänstens utformning och servicenivå utgör ett komplement till färdtjänstlagen och skiljer sig åt i landet. De tio kommunerna i Västmanland har idag enskilda färdtjänstreglementen. Skillnaderna i regelverken gäller reglerna för färdtjänsttillstånd, resans omfattning samt egenavgifter.

3 Nuläge

I Västmanlands län hade totalt 8 519 personer färdtjänsttillstånd år 2022. Majoriteten (55 %) är över 80 år. Andelen kvinnor av hela gruppen utgörs av 62 % och barn/ ungdomar under 18 år utgör 1,7 %, Antalet färdtjänsttillstånd per 1000 invånare var i genomsnitt 30 personer.

	Antal personer	Antal 1000 av befolkningen
Arboga	550	39
Fagersta	479	36
Hallstahammar	481	29
Kungsör	338	39
Köping	1003	38
Norberg	176	31
Sala	457	20
Skinnskatteberg	207	47
Surahammar	220	22
Västerås	4608	29
Totalt	8519	30

Variationen mellan länets kommuner är relativt stor, från 20 färdtjänsttillstånd till 47 per 1000 invånare. Detta kan ses i samband med att den inomkommunala kollektivtrafiken skiljer sig åt mellan kommunerna. De kommuner som ligger på ett färre antal färdtjänsttillstånd per 1000 invånare än övriga kommuner har också ett mer omfattande trafikutbud med anpassad kollektivtrafik än övriga kommuner. Både Västerås, Surahammar och Hallstahammar har både servicelinjer och flextrafik förutom den ordinarie stadstrafiken. Sala som har minst andel färdtjänsttillstånd per 1000 invånare har en anropsstyrd servicelinje samt avgiftsfri kollektivtrafik. I övriga kommuner är trafikutbudet med anpassad kollektivtrafik mer begränsat inom tätorten.

4 Jämförelse regelverk

4.1 Egenavgift

Varje kommun ska enligt färdtjänstlagen bestämma grunderna för avgifterna inom färdtjänsten, om kommunen är tillståndsgivare. Beslut ska fattas av varje kommuns kommunfullmäktige. Egenavgiftens utformning skiljer sig åt emellan kommunerna. Egenavgiften kan utgöras av en fast enhetstaxa, vara en andel av taxameterbeloppet i procent av resans faktiska pris eller som taxekonstruktion till kollektivtrafik som koefficient till ordinarie kollektivtrafiktaxa. Fem kommuner använder idag en procentandel av taxameterbeloppet av resans pris, fyra kommuner använder fast enhetstaxa och en kommun använder en koefficient som taxekonstruktion till ordinarie kollektivtrafiktaxa. Två kommuner använder även zonindelning.

Endast två kommuner av tio har en separat ungdomstaxa. De tre olika taxekonstruktionerna har alla sina för- och nackdelar. Fördelen med en fast enhetstaxa är att det blir tydligare för kunden vad det kostar men kräver mer process för kommunerna att justera. De rörliga taxorna är mer svåråskådliga för kunderna men underlättar för kommunernas beslutsprocess. Endast två kommuner tar ut avgift för ett färdtjänstkort.

Sex av tio kommuner har reducerad egenavgift för arbetsresor. Syftet ska vara att underlätta arbetsresande för färdtjänstberättigade. Egenavgiften för arbetsresor kan utgöras av en lägre enhetstaxa än vanlig färdtjänst eller motsvarande vad ett vanligt månadskort kostar inom ordinarie kollektivtrafik. Tre kommuner använder egenavgift motsvarande månadskort, två kommuner har en lägre fast egenavgift och en delade kostnaden vad ett månadskort kostar med antalet arbetsdagar per månad eftersom många personer med funktionsnedsättning arbetar deltid.

Egenavgiften för färdtjänst utanför kommunen men inom länet motsvarar inom två kommuner lägsta egenavgiften inom riksfärdtjänsten. Taxan för riksfärdtjänstresa regleras i Förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst. Utgångspunkten för egenavgifterna inom riksfärdtjänsten är vad normala resekostnader är för att resa med tåg, 2: a klass och denna är avståndsreglerad efter antalet kilometer kunden reser.

Enligt lagstiftning kan en färdtjänstberättigad beviljas ledsagare för att vara denne behjälplig under resan. Ledsagare betalar ingen avgift för resan. Medresenär är en person som åker med i fordonet under resan utan att vara ledsagare. Medresenär är valfritt för en kommun att inrätta i sitt regelverk. Samtliga kommuner i Västmanland har angivet medresenär i sina regelverk. Detta medför att färre söker ledsagare. Åtta av länets tio kommuner har samma avgift för medresenär som den färdtjänstberättigade. Två kommuner har en högre egenavgift för en medresenär.

	Vuxen	Ungdom	Arbetsresor	Medresenär
Arboga	30% av taxikostnaden, 20% med specialfordon. Dock lägst 56 kr. Vid samåkning 45 kr/person.	Nej	Nej	Samma som färdtjänstresenär
Fagersta	45 kr + engångspris färdtjänstkort 60 kr	Nej	35 kr	Samma som färdtjänstresenär
Hallstahammar	30 kr, 105 kr inom länet	Nej	30 kr till närliggande kommun	50 kr, 125 kr inom länet
Kungsör	30 % av taxikostnaden, 20 % med specialfordon dock lägst 50 kr	Nej	Taxa som ordinarie periodkort inom allmänna kollektivtrafiken	Samma som färdtjänstresenär
Köping	30 % av taxikostnaden, 20 % med specialfordon	Nej	Nej	Samma som färdtjänstresenär

	Vuxen	Ungdom	Arbetsresor	Medresenär
Norberg	Zontaxa. 45 kr inom tätorten, 65 kr inom kommunen. 105 resp. 145 kr upp till 40 km resp. 80 km utanför kommungränsen.	Nej	Egenavgift motsvarar månadskort på buss	Samma som färdtjänstresenär
Sala	VL- taxa x 1,5. Zontaxa.	Motsvarande arbetsresetaxa	Pendlarkort 30-dagarsbiljett	Samma som färdtjänstresenär
Skinnskatteberg	30% av taxameterpriset, dock lägst 60 kr. Vid samåkning 15% av taxameterpriset, dock lägst 25 kr + Engångspris kort 60 kr	Nej	Nej	Erlägger avgift motsvarande halva resans kostnad. Färdtjänstberättigad betalar 30 % av resterande kostnad. Dock lägst 60 kr
Surahammar	30 kr Sura - Västerås, Fagersta, Skinnskatteberg, Norberg 60 kr Sura-Hallstahammar 44 kr	Nej	Nej	Samma som färdtjänstresenär
Västerås	40 kr 105 kr inom länet	10 kr 73 kr inom länet	10 kr Månadskort inom länet	Samma som färdtjänstresenär

Såväl Sala som Fagersta kommer inom kort att justera sina taxor i sina respektive fullmäktige,

4.2 Geografisk tillgänglighet

Ett tillstånd för färdtjänst får förenas med villkor om inom vilket område resor får göras. Kommunens skyldighet är i första hand att anordna färdtjänst inom hemkommunen. Om särskilda skäl föreligger kan färdtjänst beviljas även mellan hemkommun och en annan kommun. Enligt lagens förarbeten kan särskilda skäl vara resa till arbetsplatsen eller att närmaste serviceort ligger i en grannkommun. Samtliga kommuner tillåter resa över kommungränsen upp till ett visst avstånd. Hälften av kommunerna tillåter resa högst tre mil utanför kommungränsen samt har möjligheter till utökad färdtjänst vid särskilda skäl. En kommun tillåter upp till 8 mil utanför kommungränsen. Två kommuner har tillstånd att resa inom hela länet varav en även tillåter resa till närmsta serviceort utanför kommungränsen. En kommun har en helt ospecificerad räckvidd men i stället en begränsning på antalet mil i kvartalet. En kommun tillåter resa inom Västmanland och två grannkommuner i sitt färdtjänstområde men har då stället begränsning i antalet enkelresor

Resor som kan anses vara väsentliga för tillståndshavaren får endast begränsas om det finns synnerliga skäl. Sju av tio kommuner har ingen begränsning av antalet resor. De tre kommuner som har begränsning av antalet resor kan utöka dessa vid särskilda skäl. Åtta av tio kommuner ger resenärerna rätt att resa hela dygnet. Två kommuner har inskränkningar att resa på natten och hänvisar till att kollektivtrafik inte finns hela dygnet. Dock kan färdtjänst även meddelas för personer som på grund av funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand och inte bara har svårigheter att resa med allmänna kommunikationer.

En kommun har möjlighet i sina föreskrifter att anordna resor helt utanför kommunen. Samtliga kommuner tillåter resa i annan kommun men variationen är stor i själva utförandet. Sex kommuner tillåter ett specificerat antal enkelresor mellan 20–30 enkelresor i annan kommun. Fyra av kommunerna anger inte antalet enkelresor. En kommun anger vistelse kortare än 2 månader och en kommun anger begränsat antal resor vid särskilda skäl. En kommun tillåter endast resa i annan kommun inom en radie på 3 mil. Taxorna för resa i annan kommun skiljer sig åt i vardera kommunen.

Tre kommuner anlitar resebiljetter (RIAK) via Riksfärdtjänsten och övriga använder intyg via färdtjänsthandläggare. RIAK innebär att kunden får resebiljetter att använda som betalningsmedel för resan men dessa gäller ej i alla kommuner i Sverige. Intyg genom färdtjänsthandläggare innebär att kunden antingen får en rekvisition att lämna till taxibolaget alternativt själv lägger ut resebeloppet och får ersättning i efterhand minus en egenavgift som varierar i samtliga kommuner. Två av kommunerna använder sig av båda systemen. Detta är fördelaktigt för kunderna som kan slippa att lägga ut stora belopp i förväg genom att använda RIAK-biljetter och samtidigt ha tryggheten att kunna resa även om RIAK-biljetter inte fungerar i just den kommunen de ska besöka.

	Färdtjänstområde	Antal resor	Trafikeringstid	Resa i annan kommun
Arboga	Inom kommunen och högst tre mil från kommungränsen. Utökad färdtjänst inom Västmanland vid särskilda skäl	Obegränsat inom färdtjänstområdet. Enstaka resor vid utökad färdtjänst inom länet	Dygnet runt.	Begränsat antal resor vid särskilda skäl
Fagersta	Inom Fagersta kommun samt Västmanland, Avesta och Hedemora	120 enkelresor per år. Utökning vid särskilda skäl	Vardagar kl 05.00-23.00. Lörd/Helg kl 09.00-21.00. Tidsbegränsning gäller ej arbetsresor.	20 enkelresor inom en radie av 3 mil. Avgift 50 kr + 50% av taxameterbeloppet
Hallstahammar	Inom kommunen samt länsfärdtjänst utan särskild prövning till riksfärdtjänsttaxa.	Obegränsat antal resor	Alla dagar dygnet runt.	Vistelse kortare än 2 månader beviljas färdtjänst enligt vistelsekommunens regler.
Kungsör	Inom kommunen och högst tre mil från kommungränsen. Utökad färdtjänst vid särskilda skäl.	Obegränsat antal resor	Alla veckodagar dygnet runt	20 enkelresor. Egenavgift 3,50 kr/kilometer dock lägst 55 kr /enkelresa
Köping	Inom Köping kommun samt 30 km utanför. Tillfällig serviceresor inom länet beviljas vid särskilda skäl.	Antalet resor är inte begränsade generellt.	Dygnet runt.	24 enkelresor. Intyg alt. resekuponger. Extra resor kan tilldelas.

	Färdtjänstområde	Antal resor	Trafikeringstid	Resa i annan kommun
Norberg	Inom Norbergs kommun och inom en radie av 8 mil från kommungränsen.	120 enkelresor per år. Gäller ej arbetsresor.	Dygnet alla timmar, vardagar och helger.	24 enkelresor per år utanför kommungränsen.
Sala	Inom Sala kommun samt 30 km utanför kommungränsen.	Obegränsat.	Dygnet runt	30 enkelresor. Biljetter (RIAK) beställs minst 5 arbetsdagar före avresa alt. intyg.
Skinnskatteberg	Färdtjänstresenär väljer själv resmål. För längre resor används riksfärdtjänst.	55 mil per kvartal. Utökning vid särskilda skäl.	Dygnet runt.	Intyg genom färdtjänsthandläggare. Avgift enligt vistelsekommuns regler.
Surahammar	Inom kommunen samt 30 km utanför kommungränsen.	Antalet resor är inte begränsade generellt.	Inom ramen för tidtabell. Avvikelse kan beviljas vid synnerliga skäl.	RIAK
Västerås	Inom Västerås kommun samt länsfärdtjänst utan särskild prövning med särskild taxa. För boende i kommunens ytterområden fritidsresor till närliggande serviceort över kommungränsen till ordinarie färdtjänsttaxa.	Antalet resor är inte begränsade generellt.	Dygnet runt	20 enkelresor per år. Intyg genom färdtjänsthandläggare.

4.3 Tillståndets omfattning

Färdtjänstlagen reglerar endast att en transport ska utföras och inte vilken servicenivå som ska tillhandahållas. Kommunen bör därför specificera denna i sina generella bestämmelser för färdtjänsten. Någon skyldighet att tillhandahålla tjänster utöver vad som följs av färdtjänstlagen finns inte. Samtliga kommuner har i sina respektive regelverk uppgivit hjälp från chauffören vid i- och urstigning samt vid i- och utlastning av bagage och hjälpmedel. Åtta av tio kommuner har även hjälp för hämtning och lämning i bostaden. För vissa kommuner är detta specificerat som ledsagning till och från lägenhetsdörr och i två kommuner specificerat till ytterdörr i markplan. Två kommuner har i stället specificerat att föraren ej får lämna fordonet utan uppsikt. Dessa två kommuner har sannolikt högre samåkningsgrad i färdtjänsten och oftare andra resenärer i fordonet.

Samtliga kommuner har specificerat att nödvändiga hjälpmedel som behövs för att utföra själva resan får medtas. Två kommuner angav att hjälpmedlen skulle vara föreskrivna, Tre kommuner uppgav att scooter ej får medföras. I samtliga kommuner får två bagage/ kollin eller vad som är normalt att ta med sig på tåg eller buss medtas. En kommun avviker genom att tillåta fyra bagage vid större inköp av livsmedel och då utgår avgift motsvarande medresenär. Tre kommuner uppger att bilbarnstol får medtas samt två av dessa kommuner att bilbarnstol kan tillhandahållas mot avgift.

Samtliga kommuner anger att ledar-/servicehund får medtas kostnadsfritt. Sex av tio kommuner medger även att mindre sällskapsdjur kan medtas i väska eller transportbur. En kommun hade inget specificerat om sällskapsdjur. Nio av 10 kommuner erbjuder bärhjälp eller trappklättrare. En kommun tar ut avgift för bärhjälp. Vissa kommuner erbjuder bara bärhjälp under en begränsad tid eller med krav att ansöka om bostadsanpassningsbidrag till ramp/trapphiss.

Intentionen med färdtjänstlagen är kollektivtrafiken ska bli mer tillgänglig samt att resandet ska ändras genom en ökad samordning. Cirka hälften av kommunerna beskrev i sina riktlinjer en klar koppling till kollektivtrafikens tillgänglighet. För att kunna erhålla ett mer samordnat resande i enlighet med lagens intentioner är det önskvärt att det även finns riktlinjer kring samordning, förbeställningstid samt möjlighet till förskjuten avresetid respektive förlängd omvägstid i riktlinjerna. Detta saknades generellt i samtliga kommuners regelverk förutom delvis i några kommuners regelverk. Däremot kan detta finnas föreskrivet i vissa kommuners avtal med sina utförare. Vissa kommuner nämnde i sina riktlinjer att uppehåll för ärenden under resans gång ej medges då detta försvårar samordning av resorna.

	Service från föraren	Hjälpmedel	Bagage	Djur	Bärhjälp
Arboga	Hjälp vid i- och urstigning, hämtning/lämning i bostad/motsvarande samt vid i- och utlastning av bagage och hjälpmedel	Gång-/förflyttningshjälpmedel. Scooter får ej medföras	Två bagage	Ledar-/servicehund utan kostnad. Mindre sällskapsdjur ska transporteras i väska eller bur	Ja
Fagersta	Hjälp till och från fordon, i och ur fordon samt ledsagning till och från lägenhetsdörr eller motsvarande	Nödvändiga hjälpmedel som behövs för att utföra själva resan.	Två kassar eller väskor	Har inga föreskrifter om djur.	Ja
Hallstahammar	Hjälp in i och ut ur fordonet, samt till och från husets ytterentré.	Hjälpmedel som krävs för resans genomförande.	Två kassar eller väskor	Ledar- /servicehund	Ja
Kungsör	Hjälp till och från fordon, i och ur fordon samt ledsagning till och från lägenhetsdörr eller motsvarande	Gång-/förflyttningshjälpmedel	Två kollin	Ledarhund/servicehund utan kostnad. Mindre sällskapsdjur ska transporteras i väska eller bur.	Ja
Köping	Ledsagning till- och från lägenhetsdörr, hjälp vid i- och urstigning, att bära högst två kollin (t ex matkassar)	Gånghjälpmedel/föreskriven rullstol. Scooter får ej medföras	Två kassar/väskor	Ledar-/servicehund utan kostnad	Ja

	Service från föraren	Hjälpmedel	Bagage	Djur	Bärhjälp
Norberg	Hjälp in i och ut ur fordon samt till och från ytterdörr i markplan. Hjälp med bagage och säkerhetsbälte.	Hjälpmedel som behövs för själva resan.	Bagage får medtas som är normalt att ha med sig på buss eller tåg. Bilbarnstol får medtas eller kan tillhandahållas mot avgift	Ledarhund/servicehund i transportbur eller fastspänd med hundsäkerhetsbälte. Mindre sällskapsdjur ska transporteras i väska eller bur. Husdjuret får ej förorsaka skada eller obehag under resan.	Ja
Sala	Hjälp vid i- och urstigning samt vid i – och utlastning av bagage och hjälpmedel. Föraren får ej lämna fordonet utan uppsikt.	Nödvändigt hjälpmedel som behövs för att utföra själva resan.	Två bagage.	Ledarhund/servicehund medtas kostnadsfritt	Ja
Skinnskatteberg	Ledsagning till och från fordon, i och ur fordon samt till och från lägenhetsdörr. I- och urlastning av bagage.	Nödvändiga hjälpmedel som behövs för att utföra själva resan.	Bagage får medtas.	Ledarhund/servicehund samt sällskapsdjur får medtas.	Ja
Surahammar	Hjälp från ytterdörren i markplan. Hjälp med hjälpmedel, bagage och in i och ut ur fordonet.	Föreskrivna hjälpmedel som behövs för att genomföra resan med beviljat färd sätt. Ej scooter	Två bagage. Vid behov av barnbilstol/kudde ska denna tillhandahållas av tillståndshavaren.	Sällskapsdjur samt ledar- och assistanshund får medtas. Certifierad tjänstehund medföljer utan avgift.	Nej

Västerås	Hjälp vid i- och urstigning samt vid i- och utlastning av bagage och hjälpmedel.	Nödvändiga hjälpmedel.	Två bagage. Fyra bagage vid större inköp av livsmedel efter förfrågan hos beställningscentral. För bagage utöver två utgår avgift motsvarande medresenär. Bilbarnstol får medtas eller kan tillhandahållas mot avgift	Tjänstehund eller mindre husdjur får medtas. Husdjuret får inte orsaka olägenhet för medresenärer och kostar som medresenär. Tjänstehund kan medtas kostnadsfritt.	Ja
-----------------	--	------------------------	---	--	----

5 Dialog med kommuner

Under vecka 43–47 år 2023 genomförde KTF möten med ansvariga för färdtjänsten i samtliga kommuner i Västmanland. Samtliga kommuner utom två kommuner har ansvaret för färdtjänsten under antagligen en Socialnämnd eller Vård- och omsorgsnämnd. En kommun ligger under Kommunstyrelsens förvaltning och en under Trafik- och fastighetsnämnden. Två kommuner har överlåtit sin myndighetsutövning för färdtjänst till Kollektivtrafikmyndigheten men har kvar ansvaret för riktlinjer och budget.

Enligt kollektivtrafiklagen (SFS 2010:1065) ska, i de kommuner som inte överlåtit ansvaret för färdtjänsten till den regionala Kollektivtrafikmyndigheten ett trafikförsörjningsprogram för färdtjänst upprättas. Varje kommun ska där ange omfattningen av trafik enligt lagen om färdtjänst och lagen om riksfärdtjänst, grunderna för prissättning samt åtgärder för att skydda miljön. Ingen kommun har överlåtit det övergripande ansvaret för färdtjänst och riksfärdtjänst till Kollektivtrafikmyndigheten, därmed är det respektive kommun som ska upprätta trafikförsörjningsprogram avseende färdtjänst och riksfärdtjänst.

Av de tio kommunerna i Västmanland hade tre kommuner upprättat trafikförsörjningsprogram för färdtjänst och riksfärdtjänst. Endast två av dessa innehöll det lagstadgade innehållskravet. Av de sju kvarstående kommunerna kände enbart en kommun till att det skulle upprättas. Denna kommun ansåg dock att det borde åligga den regionala Kollektivtrafikmyndigheten att upprätta denna. En annan kommun menade att det inte borde ligga på deras förvaltning utan på mer övergripande nivå inom kommunen. Få kommuner uppgav att de utifrån sin gällande verksamhetsfunktion hade någon form av samverkan kring tillgänglighetsfrågor i sin kommun. En kommun hade regelbundet samråd med funktionsrättsorganisationer i tillgänglighetsfrågor. Synpunkter lämnades från en kommun att den anropsstyrda trafiken inte hade låginsteget utan bara ramp.

Så gott som samtliga kommuner var positiva till att ha länsgemensamma färdtjänstregler. De såg fördelar med enhetliga färdtjänstregler samt få en mer rättssäker myndighetsutövning. Vissa kommuner såg även fram mot mer kvalitetssäkring av resorna och intern hantering av fakturor. Någon kommun var mera skeptisk till förfarandet. De mindre kommunerna uppgav framför

allt behovet att kunna resa till en annan kommun för den service som saknades i hemkommunen.

Några kommuner var uttalat positiva även till att överlåta myndighetsövningen. Inom de mindre kommunerna arbetar idag oftast 1–2 handläggare och med delad tjänst med myndighetsutövning för färdtjänst. Handläggningstiden kan variera från någon dag till 2 månaders handläggningstid efter att handlingarna är kompletta. Det finns ett nätverk för färdtjänsthandläggare i Västmanland som upprätthåller kvalitén i handläggningen.

Flera kommuner hade precis sett över sina regelverk eller taxor men var ändå intresserade av att ha ett länsgemensamt regelverk. Två kommuner höll på att se över sin färdtjänsttaxa medan en tredje ville initiera det inom snar tid. En kommun ansåg att deras regelverk var begränsade för färdtjänstresenärer som ville kunna resa lokala resor inom annan kommun, vilket andra kommuners regelverk medgav. En kommun uppgav att resorna blivit dyrare pga ökade driftskostnader och att det blivit mindre samåkning på färdtjänstresorna. En kommun uttryckte farhåga att det skulle bli dyrare för dem om färdtjänsten låg på Kollekttrafikmyndigheten pga byte av verksamhetssystem.

Det viktigaste syftet som angavs med färdtjänsten av kommunerna var att erbjuda tillgänglighet och resmöjligheter till resenärer med funktionsnedsättning. Idag försvåras samordning då ansvaret för allmän och särskild kollektivtrafik ligger på olika huvudmän i kommunerna. Kommunerna såg fördelar för resenärerna med ett enhetligt regelverk och prissättning.

6 Förslag till tidplan

2023

December

Utredningen presenteras för SRB och Kollektivtrafikförvaltningen förslår att SRB ger förvaltningen i uppdrag att ta fram ett länsgemensamt regelverk för färdtjänsten i Västmanland.

2024

Januari – mars

Förslag till länsgemensamt regelverk tas fram, bland annat görs omvärldsbevakning av andra färdtjänstregelverk i Sverige. Dialog och samverkan med länets kommuner. Riskanalys genomförs. Förankring internt hos KTF/KTN.

April – maj

Remiss till länets kommuner, KTF har dialog med kommunerna efter behov.

Maj - augusti

KTF arbetar in remissvaren.

September

Förankring hos KTN. Konsekvensbeskrivning görs för varje kommun av slutversionen.

Oktober - november

Färdigt regelverk presenteras för Kollektivtrafiknämnden / SRB.